

Mfv.I.10.221/2012/4.

A Kúria a Mozdonyvezetők Szakszervezete Jogszolgálatát által képviselt felperesnek a dr. Dénes Sándor ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságnál 1.M.424/2008/44. szám alatt megindított és másodfokon a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.21.646/2011/3. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.21.646/2011/3. számú ítéletét hatályában fenntartja. A felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes 1979. augusztus 1-jétől állt az alperes jogelődjének, az M. Zrt-nek az alkalmazásában mozdonyvezetőként. D. állomás szolgálati helyén feladatkörébe tartozott az ipartelepek és az állomások közötti kocsimozgatások végzése, vasúti kocsik ki- és betolatása, vontatása, a telephely kiszolgálása.

A felperes 2007. június 14-én a mozdonyon teljesített szolgálatot, amely mozdony fedélzeti berendezéssel (MFB) volt ellátva. Ez a berendezés többek között rögzíti a mozdony földrajzi koordinátáit, a felhasznált üzemanyag mennyiségét, és ezekről folyamatosan üzenetet küld a központ felé. A fedélzeti berendezés a fenti napon azt jelezte, hogy a felperes által vezetett mozdony 13.45 óra és 14.20 óra között S. iparvágánytól D. kikötő irányába 1 km távolságra engedély nélkül eltért és mialatt állóhelyben tartózkodott, nagy mennyiségű indokolatlan gázolaj fogyasztás volt tapasztalható. Emiatt - a mozdonynak az állomásra történő visszatérését követően - sor került az üzemanyagszint szintjelző úvegen keresztül történő ellenőrzésére is, amelyet Sz.I. végzett el N.F. reszortos utasítására. Mindezekre tekintettel 2007. július 3-án G.J. telepvezető az esettel kapcsolatban személyesen meghallgatta a felperest, aki ezen a meghallgatáson nem vitatta a kikötő irányába történő 1 km-es elmozdulását, a gázolaj túlfogyasztásra nem tudott magyarázatot adni. G.J. telepvezető ezek után 2007. július 13-án írásban javasolta a munkáltatói jogkör gyakorló N.Z. központvezetőnek a vizsgálati eljárás lefolytatását. 2007. július 16-án az események jegyzőkönyvben rögzített rekonstrukciójára, majd július 19-én a felperessel együtt szolgálatot teljesítő B.O. tolatásvezető meghallgatására került sor. E napon G.J. telepvezető a munkáltatói jogkör gyakorló elé tárta a vizsgálat anyagát, aki július 20-án július 23-ai hatállyal rendkívüli felmondással megszüntette a felperes munkaviszonyát az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontjára történő hivatkozással. A rendkívüli felmondás indokolása szerint a felperes 2007. június 14-én a munkavégzése során a következő munkafegyelmi vétségeket követte el: Az általa vezetett dízelmozdony „A” oldali kilométerórájának fedelét indokolatlanul

kihajtotta és így végzett tolatási mozgásokat, meghallgatása során ezt elismerte. Ezen berendezés működtetése alapvető fontosságú, üzemképességének hiányában a vontatási telepről sem szabad kiállni (utasítás, I. rész 9.2.3.). Mulasztása miatt fontos menetadatok rögzítése vált lehetetlenné, ezáltal megsértette az utasításban foglaltakat, amely szerint lejelentkezéskor a mozdonyvezetőnek a szabályszerűen kezelt sebességmérő szalagot kell leadnia.

A mozdony üzemnaplójában nem jelezte a tűzjelző indokolatlan működését, a hibáról e napon nem tett jelentést, e magatartásával megsértette az utasításban és a függelékben írtakat, amely szerint az előfordult rendellenességekről írásbeli jelentést kell tenni. Az üzemi naplóba a mozdonyvezető köteles beírni minden olyan műszaki rendellenességet, ami a szolgálata alatt előfordult. A mozdonnal S. iparvágánytól a kikötő irányába 1 km-re eltávolodott engedély nélkül. E magatartásával megsértette a forgalmi utasítást, amely szerint a mozdonyvezető a tolatásvezető által megjelölt tartózkodási helyéről csak a tolatásvezető engedélyével indulhat el. Megsértette továbbá az Mt. 103. § (1) bekezdés a) pontját és az utasítást is, mivel a munkahelyét a felettesének engedélye nélkül elhagyta.

További mulasztást is elkövetett azáltal, hogy az engedély nélküli mozgás 42 perces ideje alatt a mozdony fedélzeti berendezése által jelzett nagymértékű (165,5 liter) és indokolatlan gázolajvesztés okáról nem adott elfogadható magyarázatot, a gázolajvesztés állóhelyzetben történt, annak műszaki hibából eredő oka nem volt. E mulasztásával megsértette az utasítást a vagyoni védelemre vonatkozó utasítást és az Mt. 3. § (1) és (5) bekezdését, amelyek szerint köteles a rábízott vagyoni javakat megóvni, és nem tanúsíthat olyan magatartást, amellyel a munkáltatója jogos gazdasági érdekeit veszélyeztetné. Az eset körülményeinek feltárása érdekében nem tanúsított együttműködő magatartást. A felperes a keresetében kérte a jogellenes jogviszony megszüntetés megállapítását és a jogkövetkezmények alkalmazását. Elsősorban elkészettségre hivatkozva kérte a jogellenesség megállapítását, mivel a munkáltató a kötelezettségszegés gyanújának felmerülését követően nem intézkedett haladéktalanul a vizsgálat lefolytatása végett. Ezen túlmenően vitatta az indokolás valóságát is. Elismerte, hogy a kilométeróra fedlapját kihajtotta, álláspontja szerint azonban erre azért került sor, mert a tűzjelző működésének okát akarta feltárni. Álláspontja szerint műszaki rendellenesség hiányában nem volt szükség az üzemi naplóba történő bejegyzésre. Az engedély nélküli mozgás tényét nem ismerte el, állítása szerint már a mozdony átvételekor kevesebb üzemanyag volt a tartályban, az ezzel összefüggő emberi beavatkozás csupán feltételezésen alapul. A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság az 1.M.424/2008/44. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította és megállapította, hogy az illetéket az állam viseli. Az ítéletének indokolása szerint a rendkívüli felmondás jogának gyakorlására nyitvaálló határidő akkortól számít, amikor a munkáltatói jogkör gyakorlója a döntéshez

szükséges összes információ birtokába jut. Jelen esetben a kötelezettségszegés kivizsgálására a területileg illetékes vezetők intézkedtek, a munkáltatói jogkör gyakorló a 2007. július 13-ai, illetve július 19-ei jelentés alapján értesült a döntéséhez szükséges információkról, így a rendkívüli felmondás jogának gyakorlására nyitvaálló határidő megtartásra került. A felmondás indokolása körében a munkaügyi bíróság rámutatott arra, hogy a sebességmérő fedelének a kihajtása, amely a felperes által elismerten megtörtént, tiltott művelet és a felperes elmulasztotta a tűzjelző berendezés működésbe lépésének a jelentését is.

Valós továbbá az az indok is, hogy a felperes a mozdonnyal engedély nélküli mozgást végzett, nem tudta bizonyítani azt, hogy B.O. tolatásvezetőtől erre vonatkozóan szóbeli engedélyt kapott volna. T.I., valamint B.A. forgalmi szolgálattevő és Sz.K. váltókezelő tanúvallomása is alátámasztotta a fentieket. Az igazságügyi szakértő által készített szakvélemény megállapította, hogy a mozdonyon üzemelő GPS berendezés megbízható, a mozdony mozgását pontosan követte. Az üzemanyag rendeltetésszerű és gazdaságos felhasználására, továbbá a vagyonvédelemre vonatkozó szabályok megsértésére alapított felmondási indok valóságát és okszerűségét az alperes mind tanúkkal, mind szakértői bizonyítással alátámasztotta. Az indokolatlan gázolaj vesztesre a felperes nem tudott magyarázattal szolgálni. Amennyiben a műszak kezdetekor kevesebb üzemanyag volt a mozdonyban, úgy azt a felperesnek be kellett volna jegyeznie az eseménynaplóba, ennek elmulasztásával az üzemanyag fogyasztás alakulásának pontos nyomon követését akadályozta. A beszerzett igazságügyi szakértői vélemény szerint a gázolajvesztésre műszaki meghibásodás hiányában a „gázolajkör megcsapolása” szolgálhat magyarázatul. A felperes a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettségét részben szándékosan, részben súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegte, a rendkívüli felmondás a mulasztásaival arányban álló.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fejér Megyei Bíróság a 3.Mf.21.646/2011/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 254. § (3) bekezdésére tekintettel helyes indokai alapján helybenhagyta.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereseti kérelmének történő helytadást. Álláspontja szerint jogszabálysértően állapították meg az eljáró bíróságok, hogy az alperes a rendkívüli felmondás jogának gyakorlásával nem késett el. A bírói gyakorlat szerint (EBH.1999.46.) a munkáltatónak a kötelezettségszegés gyanújának felmerülését követően haladéktalanul intézkednie kell az alapos és megnyugtató ismeret megszerzéséhez szükséges kivizsgálásról, ezzel nem késlekedhet. A mozdony rendellenes működéséről a munkahelyi felettesek már 2007. június 14-én tudomást szereztek, a kivizsgálás azonban július 3-áig nem kezdődött el. Az eljáró bíróságok nem tettek eleget a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségüknek sem, mivel nem indokolták, hogy miért hagyták

figyelman kívül e tárgykörben Sz.I. tanúvallomását, illetve az elvi határozatban foglaltakat. A kilométeróra fedlapját azért kellett kihajtani, hogy a tűzjelző működésének oka megállapítható legyen. A mozdannyal a perbeli napon engedély nélküli mozgásra nem került sor. E tárgykörben a munkaügyi bíróság B.O. tolatásvezető tanúvallomásából olyan körülményeket is értékelte, amelyeknek a jelen eljárásban nem lehet jelentőséget tulajdonítani, a tolatásvezető fegyelmi felelősségének megállapítására ugyanis nem került sor. Az s.-i iparvágány kiszolgálása során amennyiben a mozdony a várakozásra kijelölt helyét elhagyta volna, úgy a rendszer működésében zavar keletkezik, ilyet pedig B.A. forgalmi szolgálattevő sem észlelt. A szakvélemény a mozdonyon üzemelő GPS berendezés megbízhatóságát állapította meg, azonban ennek a perben felmerült egyéb adatok ellentmondanak. M.L. és Sz.I. tanúvallomásából is az volt megállapítható, hogy a perbeli időszakban a mozdony fedélzeti berendezése csak kísérleti jelleggel működött, az üzemanyagszint meghatározása valójában nívópálcával történt. A 2007. június 14-én keletkezett mérési adatok is a mozdony fedélzeti berendezés megbízhatatlanságát bizonyítják, jelentős eltérés volt a nívószint szerinti méréshez képest. Nem volt bizonyított az, hogy a gázolaj lefejtésére valóban sor került. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

Az Mt. 96. § (4) bekezdése szerint a rendkívüli felmondás jogát az ennek alapjául szolgáló okról való tudomásszerzéstől számított tizenöt napon belül, legfeljebb azonban az ok bekövetkeztétől számított egy éven belül, büncselekmény elkövetése esetén a büntethetőség elévüléséig lehet gyakorolni. A fenti jogszabályi rendelkezésre tekintettel helytállónan utalt a munkaügyi bíróság az ítéletében arra, hogy a tizenöt napos szubjektív határidő a munkáltatói jogkör gyakorlójának tudomásszerzésétől számít. A következetes bírósági gyakorlat szerint a szükséges intézkedéseket kellő időben meg kell tenni annak érdekében, hogy a munkáltatói jogkör gyakorló döntési helyzetbe kerüljön. E tekintetben helyesen hivatkozott a felperes az EBH.1999.47. számú határozatban foglaltakra. Ugyanakkor az elkésettség kérdésének elbírálásánál figyelemmel kell lenni arra is, hogy az elvi határozat olyan esetben minősítette elkésettnek a rendkívüli felmondást, amikor a Munka törvénykönyve a rendkívüli felmondás jogának gyakorlására nyitvaálló szubjektív határidőt a jelenleginél lényegesen rövidebb időtartamban (3 nap) határozta meg. Értékelve ezt a körülményt, valamint azt is, hogy az alperesi jogelődnél egy rendkívül bonyolult munkaszervezet működött, helyesen állapította meg a munkaügyi bíróság, hogy a 2007. július 3-ától folyamatosnak tekinthető munkáltatói intézkedéseket, valamint a munkáltatói jogkör gyakorlójának tudomásszerzését figyelembe véve a rendkívüli felmondást nem lehet elkésettnek tekinteni. Helytállónan állapította meg a munkaügyi bíróság azt is, hogy a kilométeróra fedlapjának

kihajtása és a tűzjelző ellenőrzése kapcsán a felperes azzal követett el kötelezettségszegést, hogy elmulasztotta az írásbeli jelentési kötelezettségét. Ezt egyébként maga a felperes sem vitatta. Az Ut. szerint a mozdonyvezetőnek az előfordult rendellenességekről írásbeli jelentést kell tenni. Ennek azért van különösen nagy jelentősége, mert a felperes a kilométeróra fedlapjának kihajtásával megakadályozta a menetadatok rögzítését. Helyesen utalt a felülvizsgálati kérelem arra, hogy valóban nem képezte jelen eljárás tárgyát az, hogy már a mozdony elindulásához szükséges engedély sem volt meg, hiszen ez a rendkívüli felmondásban nem szerepel. Ugyanakkor a munkaügyi bíróság az engedély nélküli mozdony mozgatás körében értékelte a rendkívüli felmondásban szereplő azt a körülményt, hogy a felperes a Sándorháza bejárati kapu közelében lévő szigetelt sín előtti vágányszakaszt elhagyva onnan kb. 1 km-re eltávozott. Ezzel összefüggésben helyesen állapította meg az igazságügyi szakértő szakvéleménye alapján, hogy a mozdony mindenkor helyét a beépített GPS megbízhatóan rögzítette. A felperes még a szakvélemény kiegészítése során sem kérte a szakértő állásfoglalását abban a kérdésben, amire a felülvizsgálati kérelmében hivatkozott, mely szerint a mozdony engedély nélküli mozgatásának a rendszer működésében az adott esetben milyen zavart kellett volna okoznia. Ennek hiányában az eljáró bíróságok helyesen fogadták el tényként a szakértő által megbízhatónak ítélt GPS által rögzített helymeghatározást. Ugyancsak helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes az állóhelyzetben történő nagyarányú gázolajvesztésre sem tudott semmilyen magyarázatot adni. Tévesen hivatkozott a felperes a felülvizsgálati kérelmében az analógmérés és a fedélzeti berendezéssel történő mérés eltérő adataira, hiszen mindkét mérés azonos nagyságrendű (264 liter, 240 liter) gázolajfogyasztást rögzített a perbeli napra vonatkozóan. A 24 literes eltérés e két adat között volt, nem pedig az MFB által mért két adat között, mint ahogyan arra a felülvizsgálati kérelem utal. A szakvéleményben megállapított, az adott napra vonatkozó norma szerinti fogyasztás 103,5 liter lett volna, azonban a felperes ezt mindkét mérési adathoz viszonyítva jelentősen túllépte, és ennek semmilyen magyarázatát nem adta. A felperesnek a megelőző kötelezettségszegéseit is figyelembe véve helyesen állapították meg az eljáró bíróságok, hogy mindezek együtt megalapozták a rendkívüli felmondás alapjául szolgáló, az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontjában meghatározott feltételeket, így a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, így a bíróság az erről történő rendelkezést a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján mellőzte.

A per tárgyi költségmentességére tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 2. § (1) bekezdés f) pontja, valamint a 14. §-a alapján a felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2013. január 9.

**Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. előadó bíró, Dr. Gál Attila s.k. bíró**
A kiadmány hiteléül: Nné tisztviselő